

Pressmeddelande

Luxemburg den 3 juni 2021

EU måste göra mer för att få bukt med desinformation

Desinformation är ett allvarligt och växande problem i hela EU. År 2018 offentliggjorde EU en åtgärdsplan mot desinformation. Planen var relevant när den först utarbetades, men den är ofullständig. Genomförandet av den är i stort sett på rätt spår, men den är fortfarande otillräcklig i förhållande till de framväxande hoten. Det är slutsatsen i en särskild rapport som offentliggörs av Europeiska revisionsrätten. Revisorerna konstaterade att mer samordning behövs på EU-nivå och att medlemsstaterna måste öka sitt deltagande i till exempel systemet för tidig varning. Det finns också ett behov av att öka övervakningen och ansvarsutkrävandet av onlineplattformar och att inkludera desinformation i en enhetlig EU-strategi för mediekompetens, som för närvarande saknas.

”Varje försök att illvilligt och avsiktligt undergräva eller manipulera den allmänna opinionen utgör ett allvarligt hot mot själva EU. Arbetet med att bekämpa desinformation innebär samtidigt en stor utmaning, eftersom EU inte får åsidosätta sina grundläggande värden, till exempel rätten till åsikts- och yttrandefrihet”, säger Baudilio Tomé Muguruza, den ledamot av Europeiska revisionsrätten som ansvarar för rapporten. ”EU:s åtgärdsplan mot desinformation var relevant när den utarbetades, men den är fortfarande ofullständig. Vi rekommenderar att EU:s insatser mot desinformation intensifieras och att samordningen förbättras.”

EU:s åtgärdsplan mot desinformation har lett till positiv utveckling, men den har inte infriat alla sina löften, enligt revisorerna. Planen innehöll relevanta åtgärder – till exempel avslöjande av och minskad synlighet för vilseledande innehåll – men den har inte uppdaterats eller reviderats sedan 2018, trots den ständiga utvecklingen när det gäller desinformationstaktik, aktörer och teknik. I december 2020 offentliggjorde Europeiska kommissionen EU:s handlingsplan för demokrati, som omfattar åtgärder mot desinformation, utan att exakt klargöra hur den hänger samman med åtgärdsplanen mot desinformation från 2018. Revisorerna varnar för att likartade mål i olika initiativ gör samordningen mer komplex och ökar risken för ineffektivitet.

EU:s åtgärdsplan mot desinformation innehöll inte heller några övergripande arrangemang som säkerställer att EU:s insatser är väl samordnade, ändamålsenliga och står i proportion till hotets art och omfattning. En av de strategiska åtgärderna i EU:s åtgärdsplan var inrättandet av ett system för

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

tidig varning för att samordna svar och gemensamma åtgärder bland medlemsstaterna, EU-institutionerna och andra organisationer, såsom Nato och G7. Revisorerna konstaterade att systemet har underlättat informationsutbytet men att det inte har lett till samordnad uppdelning av arbetet såsom ursprungligen planerades. Medlemsstaterna utnyttjar inte systemets fulla potential.

Revisorerna tittade på Europeiska utrikestjänstens avdelning för strategisk kommunikation och dess tre arbetsgrupper – East StratCom, Western Balkans StratCom och South StratCom – och konstaterade att de hade förbättrat EU:s kapacitet att förutse och reagera på desinformation i grannländerna. Revisorerna anser dock att de tre arbetsgruppernas mandat och resurstilldelning bör ses över med tanke på nya framväxande hot. Databasen EUvsDisinfo, som är East StratComs viktigaste produkt, har bidragit till att öka medvetenheten om rysk desinformation. Men revisorerna ifrågasätter dess oberoende karaktär och yttersta syfte, eftersom den skulle kunna uppfattas som ett uttryck för EU:s officiella ståndpunkt.

EU:s åtgärdsplan har också inriktats på den privata sektorn och det civila samhället i den gemensamma kampen mot desinformation. Europeiska kommissionen fastställde en uppförandekod för samarbete med onlineplattformar som bygger på frivilliga åtgärder. Under början av covid-19-pandemin ledde uppförandekoden till exempel till att plattformarna gav mer plats åt information från tillförlitliga källor. Det var en banbrytande strategi. Men revisorerna konstaterade att den inte hade lyckats hålla onlineplattformarna ansvariga för sina handlingar eller förmå dem att spela en större roll när det gäller att aktivt bekämpa desinformation. Målet att öka medvetenheten och förbättra samhällets motståndskraft uppnåddes inte heller, säger revisorerna. De påpekar att det saknas en strategi för mediekompetens som omfattar bekämpande av desinformation och att politiken och åtgärderna för att öka människors förmåga att få tillgång till, förstå och interagera med medier och kommunikation är fragmenterade. Revisorerna ser också en risk för att det nyligen inrättade europeiska observatoriet för digitala medier eventuellt inte uppnår sina mål.

Bakgrundsinformation

Ansvar för att bekämpa desinformation ligger i första hand hos medlemsstaterna. Det finns ingen EU-rättslig ram som reglerar desinformation förutom artikel 11 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna gällande yttrandefrihet och informationsfrihet och ett antal politiska initiativ.

Särskild rapport 09/2021 *Desinformation som påverkar EU: problemet tacklat men inte tyglat* finns på revisionsrättens webbplats (eca.europa.eu) på 23 EU-språk.

Presskontakt

Revisionsrättens presstjänst: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: +352 691553547

Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: +352 691551502